

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 319/09-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Z. S., B., zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 1 Cob 368/2008 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Obo 51/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2009 doručená sťažnosť Z. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 Cob 368/2008 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 3 Obo 51/2009. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 13. augusta 2009.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) požadoval od žalovanej spoločnosti L., a. s. (ďalej len „žalovaná“). zaplatenie sumy 247 767,76 Sk s prísl. Rozsudkom okresného súdu č. k. 25 Cb 47/05-274 z 21. februára 2008 bola žaloba zamietnutá, lebo podľa jeho názoru sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že žalovanej vznikla povinnosť platiť požadovanú sumu na základe faktických dodávok, resp. na základe prevzatia dlhu. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie. Podaním doručeným okresnému súdu 16. februára 2009 oznámil, že žalovanú pohľadávku postúpil spoločnosti R., s. r. o. v likvidácii (ďalej len „postupník“). Zmluvu o postúpení pohľadávky nepripojil a nepripojil ani návrh postupníka, z ktorého by vyplývala jeho vôľa vstúpiť do konania. Na výzvu krajského súdu, aby pripojil do spisu zmluvu o postúpení pohľadávky, sťažovateľ podaním zo 4. marca 2009 oznámil, že ju nepripojí, pretože je predmetom obchodného tajomstva. Poukázal na ustanovenie § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého postúpenie pohľadávky sám oznámil žalovanej, ktorá preto v zmysle platného práva nie je oprávnená dožadovať sa preukázania zmluvy o postúpení pohľadávky. Postupník podaním z 25. marca 2009 požiadal o zámenu účastníkov konania na strane žalobcu. Uznesením krajského súdu č. k. 1 Cob 368/2008-439 z 25. marca 2009 bol návrh postupníka na zámenu účastníkov konania na strane žalobcu z 25. marca 2009 zamietnutý. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ ani napriek výzve nepreukázal, že nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva (zmluva o postúpení pohľadávky podľa ustanovenia § 524 Občianskeho zákonníka), a preto návrh na zámenu účastníka zamietol. Poukazuje tiež na to, že síce zmluvu o postúpení pohľadávky sťažovateľ nemusí preukázať žalovanej (keďže v súlade s ustanovením § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka oznámil žalovanej ako dlžníčke postúpenie pohľadávky), ale musí túto skutočnosť preukázať všeobecnému súdu, čo však neurobil. Preto aktívne legitimovaným zostal v spore i naďalej sťažovateľ. Z poučenia uznesenia krajského súdu

vyplýva, že odvolanie nie je proti nemu prípustné. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ 22. apríla 2009 odvolanie, keďže podľa jeho názoru poučenie o nemožnosti podať odvolanie je nesprávne a je vyjadrením priamej denegácie justície. Žiada, aby bolo uznesenie krajského súdu zrušené a aby sa pripustilo jeho vystúpenie z konania s tým, aby na jeho miesto nastúpil ako žalobca postupník. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 51/2009 z 20. mája 2009 bolo odvolanie sťažovateľa odmietnuté ako neprípustné postupom podľa § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa názoru sťažovateľa „*Druhostupňové súdnictvo nemôže, ba nesmie zrušiť princíp dvojinstančnosti konania o zmene procesného účastníctva.*“. Preto požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, listiny a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 1 Cob 368/2008 a najvyšším súdom pod sp. zn. 3 Obo 51/2009 s tým, aby boli uznesenia krajského súdu z 25. marca 2009 a najvyššieho súdu z 20. mája 2009 zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1 000 € spoločne a nerozdielne od krajského súdu a najvyššieho súdu. Rovnako mu majú byť uhradené aj trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 292,38 €.

Z doplnenia sťažnosti z 28. augusta 2009 doručeného ústavnému súdu 7. septembra 2009 (podaného potom, ako ústavný súd 26. augusta 2009 požiadal právnu zástupkyňu sťažovateľa o informáciu, či sťažovateľ podal dovolanie proti uzneseniu najvyššieho súdu) vyplýva, že sťažovateľ pri úvahe o tom, či má podať proti odvolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 51/2009 z 20. mája 2009 dovolanie, vychádzal z toho, že zaťažovanie najvyššieho súdu zjavne bezdôvodnými dovolaniami bráni tomu, aby sa najvyšší súd venoval rozhodovaniu o takých dovolaniach, pri ktorých je daný základný predpoklad prípustnosti (mutatis mutandis IV. ÚS 148/04). Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania je, že musí smerovať proti rozhodnutiu odvolacieho súdu ako súdu druhého stupňa. Dovoláním totiž nemožno napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa. Je preto daná neprekonateľná prekážka v súvislosti s podaním dovolania proti prvostupňovému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 Cob 368/2008 z 25. marca 2009, proti ktorému sa nemožno odvolať. Vyplýva to z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 51/2009

z 20. mája 2009. Možno zhrnúť, že podanie dovolania bolo v danej veci právne nerealizovateľné z dvoch dôvodov:

a) podanie dovolania proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 Cob 368/2008 z 25. marca 2009 platné právo nepripúšťa,

b) podanie dovolania proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 51/2009 z 20. mája 2009 je vylúčené, lebo najvyšší súd sa jasne vyjadril, že sa vo vzťahu k návrhu podanému sťažovateľom 16. februára 2009 nepovažuje za funkčne príslušný justičný orgán oprávnený vykonať druhostupňové (odvolacie) konanie.

K uvedenému treba dodať aj to, že nepodanie opravného prostriedku (hoci hypoteticky možného) nie vždy musí viesť k záveru o nedostatku právomocí ústavného súdu. Osobitne tu treba uvážiť, že zaťažovanie najvyššieho súdu zjavne bezdôvodnými dovolaniami sa má hodnotiť negatívne.

Sťažovateľ podľa zistenia ústavného súdu u jeho právnej zástupkyne nepodal proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 51/2009 z 20. mája 2009 dovolanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu

(sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 1 Cob 368/2008 treba považovať za oneskorene podanú.

Ústavnému súdu síce nie je známe, kedy presne bolo sťažovateľovi doručené uznesenie krajského súdu č. k. 1 Cob 368/2008-439 z 25. marca 2009, avšak odvolanie proti uzneseniu datované 16. apríla 2009 bolo krajskému súdu doručené 22. apríla 2009. Uznesenie preto muselo byť sťažovateľovi doručené najneskôr 16. apríla 2009. Sťažnosť odovzdaná na poštovú prepravu 13. augusta 2009 bola preto oneskorene podaná.

Odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 3 Obo 51/2009. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za neprípustnú.

Podstatou sťažovateľovej námietky voči uzneseniu najvyššieho súdu je, že najvyšší súd mylne vychádzal z názoru, podľa ktorého odvolanie proti uzneseniu krajského súdu nie je prípustné. V dôsledku toho sa ani meritórne nezaoberal otázkou, či došlo, alebo nedošlo k postúpeniu žalobou uplatnenej pohľadávky zo sťažovateľa na postupníka. Sťažovateľ teda namieta, že postupom najvyššieho súdu mu bola odňatá možnosť konať vo veci.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mohol v súvislosti s porušením označených práv podať dovolanie, ktoré treba považovať za účinný opravný prostriedok, na použitie ktorého bol sťažovateľ oprávnený v zmysle Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ však dovolanie nepodal.

Vychádzajúc z právneho názoru sťažovateľa, ktorý je presvedčený o tom, že vzhľadom na dvojinštančnosť civilného konania musí byť prípustné odvolanie proti uzneseniu krajského súdu vydanému síce v odvolacom konaní, ale napriek tomu v prvom stupni (keďže o otázke zámeny účastenstva na strane žalobcu okresný súd nerozhodoval), bol logický postup, keď sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu odvolanie tvrdiac, že toto je prípustné (v rozpore s poučením uvedeným v uznesení krajského súdu). Najvyšší súd sa však stotožnil s právnym názorom krajského súdu o neprípustnosti odvolania proti jeho uzneseniu. Vysloveným právnym názorom a uznesením o odmietnutí odvolania z pohľadu argumentácie a právneho názoru sťažovateľa došlo zo strany najvyššieho súdu k odňatiu možnosti sťažovateľa ako účastníka konania pred súdom konať. Za tohto stavu, pokiaľ sťažovateľ chcel trvať na svojom právnym názore o prípustnosti odvolania proti

uzneseníu krajského soudu, mal a mohol podať proti uzneseníu najvyššieho soudu dovolanie, čo však neurobil.

Ústavný súd berúc do úvahy ustanovenie § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde zvažil argumentáciu sťažovateľa uvedenú v doplnení sťažnosti aj z pohľadu možnosti ústavného soudu neodmietnuť prijatie sťažnosti z dôvodu, že sťažovateľ nepodal dovolanie proti uzneseníu najvyššieho soudu z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dospel však k záveru, že už uvedenú argumentáciu sťažovateľa za dôvod hodný osobitného zreteľa považovať nemožno.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2009